

my Historex. Rozhodl jsem se, že bude kuřákem lulky, a jeho bráčku jsem vyrobil z nahřátého kousku plastové tyčky firmy Evergreen. Hlavičku vytvořila kulička roztaženého plastu mírně plihnoucí dolů. Když vychladla, dotvaroval jsem ji drobným pilníčkem (původně určeným pro čištění kontaktů na víčku rozdělovače). Samopal, též z bílého kovu, jsem našel ve své krabici se zbytky. Fotografie jsem nasnímal proti pozadí s namalovanými oblaky, aby působily dojmem, že krajina je vystavená větru.

LED A SNÍH

Tuto malou vinětu jsem udělal hlavně proto, abych mohl ilustrovat vynikající efekt přípravků „Snow Coat“ a „Ice Coat“ pro znázornění sněhu a ledu. Oba přípravky jsem získal teprve nedávno díky firmě Small Shop EU (viz zá-

věrečnou kapitolu „Zdroje“). Jako v případě „Podzimu v lese“ jsem strmý skalní výchoz v pozadí vyrobil ze dvou odlitků skal, které jsem slepil disperzním lepidlem a dozadu přidal plastový proužek jako výztuhu. Než celá tato práce uschla, vyřízl jsem z kusu polystyrénu půlkruhovou základovou desku a pokryl ji sádrou jako podkladem. Ještě než sádra ztuhla, vyznačil jsem hrany vyjetých kolejí vedoucích šikmo popředím. Použil jsem k tomu staré kolo od modelu káry, které jsem měl v krabici se zbytky. Jakmile sádra zaschla, nalepil jsem skálu pomocí disperzního lepidla na polystyrénovou základovou desku, a když pevně seděla, zamaskoval jsem popředí a zbytek nastříkl barvou „Dark Slate Grey“ ze sady „Earth Colour Set“ firmy Woodland Scenics. K tomu jsem použil tlakovou lahev „Arty’s“.

Poté jsem v misce rozmíchal trochu přípravku „Snow-Coat“

s vodou. Jednalo se o velmi řídký roztok, neboť v této fázi jsem nechtěl vytvořit silnou vrstvu sněhu, ale jenom dát skále vzhled, že ji pokrývá slabá vrstva starého sněhu, který roztál a zase zmrzl jako led. „Snow-Coat“ je všestranný a může se namíchat tak, aby vytvořil celou řadu efektů, od hlubokého sněhu až po tenkou ledovou námrazu.

Rampouchy, které visí ze skalních říms, jsou vyrobené z průzračného plastu, jehož zdrojem byl starý obal na CD. Materiál jsem nahřál tužkovou plynovou páječkou až do bodu, kdy se z něho dala tahat tenká vlákna. Když vychladla, nanesl jsem na ně „Ice-Coat“ a nastříhal potřebné délky.

Jakmile na skalních římsách zaschl první zledovatělý povlak sněhu, přidal jsem do směsi více prášku „Snow-Coat“, aby byla hustší. Úmyslně jsem ji nanesl na většinu vodorovných říms skalního průčelí a ještě více na vršek

K odlití jedné ze skal pro tuto vinětu jsem použil pryžovou formu firmy Woodland Scenics a sádku „Eberhard Faber Ceramic Casting“. Chtěl jsem, aby viněta dobře odolávala otřesům spojeným s manipulací a převozem.

Pohled zezadu na slepené odlitky skály se spodem dodatečně vyztuženým plastovým páskem.

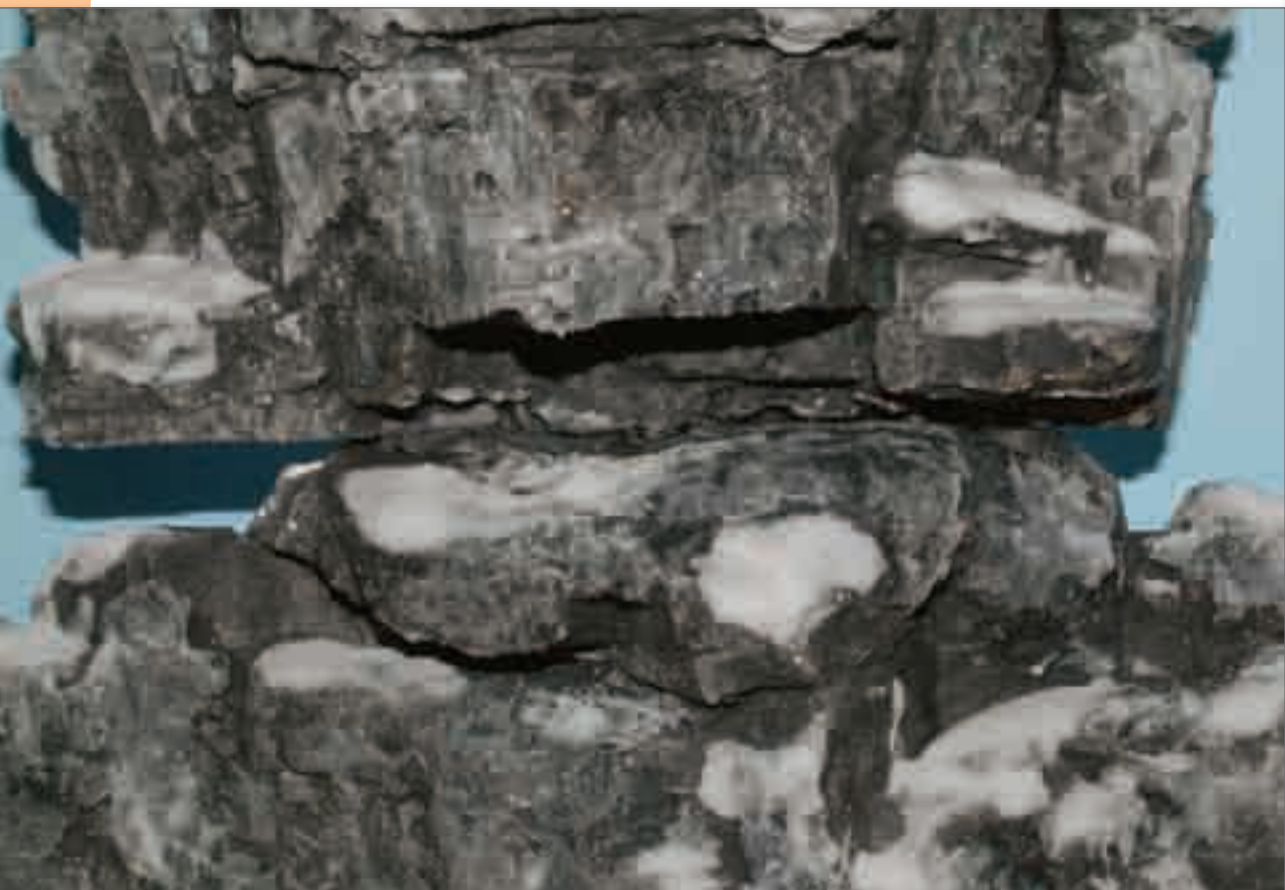

VPRAVO Po přidání dalšího množství prášku „Snow-Coat“ do směsi jsem vytvořil pěkně tlustý převis sněhu na vršku skály. Můžete zkusit, aby trošku přečníval, ale ne příliš, neboť riskujete, že při prvním přemístování modelu se ulomí. Další sníh jsem přidal také na vodorovné římsy.

VPRAVO DOLE Po položení první vrstvy sněhu přes celou základovou desku. Kolečka po káře vyjeté do cesty jsou zašpiněná rozředěnou směsí akrylových barev odstínů černá a umbra pálená.

VLEVO Slepěné odlitky skal po umístění na polystyrénovou základovou desku. Je pokrytá sádrou, která slouží jako podklad pro sníh a také vyplňuje spoj na spodku skály.

DOLE Skalní průčelí po nanesení akrylové barvy „Slate Grey“ a pokryté tu a tam velmi tenkou vrstvou „Snow-Coat“, aby vznikl efekt starého zmrzlého sněhu. Bohužel tento snímek nezachycuje světelné odlesky od zmrzáků na průčelí skály – ale mohu vás ujistit, že „Snow-Coat“ poskytuje naprosto autentický třpyt.

skály. Jelikož se dá „Snow-Coat“ nanášet vrstvou po vrstvě, mohl jsem nad horní hranou skalního výchozu vytvořit krásně odulý „ret“ ze sněhu, který se zde usazuje do té míry, že se vlastní vahou odlamuje a padá dolů. K tomu, abyste to zvládli, potřebujete trošku praxe v odhadu správné hustoty směsi. Pokud bude příliš řídká, ihned steče, a pokud příliš hustá, převis nevytvoří.

Když „Snow-Coat“ uschne, poskytnete vám dokonalou povrchovou úpravu s lehkým třpytem zmrzlého povrchu. Je lepší než jiné druhy umělého sněhu, u nichž se třpytu dosahuje přidáním samostatných částic, které vždy vyhlížejí hrubě – v některých případech téměř jako rozdrčené sklo.

Poté, co jsem zpracoval skalní průčelí, položil jsem několik vrstev sněhu na základovou desku a následně jej vlhkým štětcem

Zde jsou přidáné rampouchy, vyrobené z roztaveného a do vláken vytaženého průzračného plastu, které jsem pak pokryl vrstvičkou „Ice-Coat“.

VLEVO Větší množství přípravku „Snow-Coat“ jsem použil k vytvoření návěje u spodku skalní stěny. Vítr obvykle kupí snív v hladkých svazích na úpatí svislých překážek.

VPAVO Prohlubenina vyříznutá pro oheň (s podkladem z papírmaše a s přidáním tmavým popelem) a další pro figurku. Její ostré okraje ukazují, že jsem řezal přímo skrz „Snow-Coat“ a sádro až k polystyrénovému podloží.

stáhl k úpatí skály, abych vytvořil dojem závěje, kterou tam navršil vítr. Poté jsem nanesl vrstvu sněhu mezi skálu a vyjetou cestu, a když uschla, mírně jsem vyhloubil místo pro oheň a pro figurku. Místo pro oheň jsem pokryl troškou papírmaše obarvené na šedo, abych získal základ ohniště, a poprášil je posypem šedého popela. Žhavé a doutnající uhlíky jsem vytvořil malými skvrnkami barvy Revell „Day-Glo“, které jsem podložil bílou matnou barvou, aby „Day-Glo“ více zářila.

Když barvy uschly, udělal jsem z naplavených dříví polena, natřel je matnou černou barvou, pak přidal k uhlíkům a poprášil pigmentem „White Ash“ bývalé firmy FX. Vyráběla také patinovací prášek „Grey Ash“, ten jsem pak nasypal kolem ohně, aby vznikl

dojem, že za obvod ohniště zář již nedosahuje. Na vzdálenější okraj ohniště jsem také přidal „Ice-Coat“ od firmy Small Shop EU, aby to vyhlíželo jako ohněm roztavený sníh, který pak zmrzl. Použil jsem další naplavené klacíky ze svých zásob, abych z boku vytvořil malou hraničku palivového dříví, a aplikoval na ni vrstvu „Snow-Coat“.

Po nanesení dalšího sněhu, abych prohloubil jeho vrstvu na vodorovných částech viněty, osadil jsem k ohni figurku – francouzského granátníka Napoleonovy armády, kterého za mě laskavě natřel Charles Davis. Jakmile byly všechny vymyšlenosti na místě, přidal jsem poslední vrstvu sněhu, poněkud umeteného a s vytlačenými stopami mezi ohništěm a hraničkou dříví, jak voják přecházel sem a tam.

Udělat tuto vinětu nebylo obtížné a výsledek mě potěšil. Mrazivou atmosféru vytvořil efekt přípravků „Snow-Coat“ a „Ice-Coat“ a doplnila ji tmavá barva skály. To vše také zvyrazňuje skutečnost, že jediným zdrojem jasné barvy jsou žhavé uhlíky a malé záblesky červeně na bambulkách granátníkovy čáky a na jeho epoletách.

Další výhodou prostředku „Snow-Coat“ je ekonomičnost. I když vám během nanášení v misce zaschne, stačí přidat více či méně vody a dá se znovu použít. Nemusíte tedy nic vyhazovat a připravovat novou dávku.

Pro srovnání jsem přiložil pár fotografií několika zasněžených scén, které jsem vytvořil dříve. Zvětšené záběry vesnického života v době železné pocházejí z diorámy, kterou jsem před

NAHOŘE Oheň na otevřeném prostranství vždycky potřebuje zásobu palivového dříví nakupenou do hranice – v tomto případě s krásně načechranou čepicí sněhu z prostředku „Snow-Coat“.

Postupná stavba ohniště. Hrudka šedé papírmaše s první vrstvou posypu šedého popela vytvořila spodek ohniště. Skvrnky reflexní barvy „Day-Glo“ firmy Humbrol na bílém podkladu vytvářejí efekt žhnoucích uhlíků. „Ohořelá“ polena jsou přidána navrch a umístěna tak, aby stínila žhavé uhlíky – ty pak vypadají ještě „žhavější“. Následně jsem polena poprášil posypem bílého popela a oheň olemoval úzkým límcem šedého popela. A vnější lemování prostředkem „Ice-Coat“ nakonec dodalo realistický efekt roztaveného sněhu.

několika lety postavil jako část série pro muzeum ve švýcarském Zugu. V tomto modelářském období jsem na tvorbu hlubokého sněhu měl k dispozici jenom sádru. K jejím nevýhodám patřilo i to, že – na rozdíl od prostředku „Snow-Coat“ – jsem nemohl docílit „načechraného“ vzhledu, který vznikne, když lidé projdou čerstvým sněhem. Nicméně výsledek vyhlíží dostatečně mrazivě. Tento model byl vyroben v „herním“ měřítku, přibližně 1 : 65.

Fotografie římského legionáře ve sněhu pocházejí ze staré viněty, ke které mě inspirovala četba úžasného románu *Eagle in the Snow* („Orel ve sněhu“) spisovatele Wallace Breama. (Vyšel již dávno, a o to více mě potěšilo, když jsem zaslechl, že je nyní znovu k dostání v brožovaném vydání nakladatelství Cassell – vřele doporučuji.) Ačkoli je román situován na břeh Rýna v roce 406 a můj model ukazuje legionáře nejpozději z 2. století, pro „atmosféru“ scény je rozdíl bezvýznamný. Figurka je ze staré řady „Series 77“, mírně upravená a vytvořená Patem Birdem, aby odpovídala obrazu, jež jsem si objednal u Gerryho Embletona.

Když jsem dával dohromady tuto vinětu, ještě jsem o přípravku „Snow-Coat“ nevěděl (pokud vůbec už byl na trhu), a proto jsem udělal sněhový povrch z polystyrénových mikrokuliček nanesených na sádru. Na rozdíl od prostředku „Snow-Coat“ tento typ pokrytí musí být po nanesení na terén zafixován, a vzhledem k tomu, že jsem chtěl získat efekt sněhu ležícího na rostlinstvu, pak jedinou možností fixace bylo postříkat polystyrénové kuličky lakem na vlasy. V takovém případě musíte

držet sprej s lakem na vlasy svlece asi 15 cm od modelu a ponechat postřík volně se snášet dolů na povrch. Kdybyste sprej namířili přímo a z malé vzdálenosti, jednoduše byste mikrokuličky sněhu odfoukli.

Ztrouchnivělý pařez je z kousku balsového kolíku, který jsem v téměř celé délce vyvrtal. Následně jsem použil řezač firmy Dremel

Na diorámě pro Zug štípe za palisádou vesničan špalky. Splývání sněhu a převisy na hranách střech můžete vytvořit sádrou, ale bude chybět třpyt, jas a hlavně jemnost, kterou poskytuje „Snow-Coat“, protože silné hrany ze sádry se až příliš podobají polevě na dortu.

NAHOŘE Skutečnost (spíš jistá její verze): pohled na část rekonstruované osady „jezer-ních obyvatel“, kterou nechalo postavit muze-um Pfahlbau v Unterühdlingenu na břehu Bodamského jezera (a jemuž děkuji za souhlas k reprodukci fotografie v této kapitole).

VLEVO Dioráma pro švýcarské muzeum v Zugu je v herním měřítku a ukazuje zimní zákoutí vesnice v době železné. Tehdy jsem pro znázornění sněhu používal jenom sádru. Ta stále může dát vašemu modelu mrazivý vzhled, ale bude chybět třpyt skutečného sněhu.

VLEVO DOLE Můj 77 mm vysoký římský legio-nář na vinětě „Stráž na Rýně“. Postavil jsem ji před několika lety, ještě před příchodem pří-pravků „Snow-Coat“ a „Ice-Coat“, takže jsem použil sněhovou pokrývku tvořenou polystyré-novými mikrokuličkami a poté fixovanou volně se snášejícím popraškem laku na vlasy. Sníh, který ulpěl na vrších keřů a kapradí, působí atraktivně a věrohodně, a pokud je použit k dokončení povrchu kvalitní materiál jako kap-radí firmy Scale Link a přípravek „Snow-Coat“, můžete základní podkladovou vrstvu vegeta-ce udělat z něčeho levnějšího a skromnějšího. Mějte na paměti, že když při sněžení panovalo natolik bezvětřné počasí, aby se sníh udržel na vrších keřů, bude pravděpodobně ležet i na horních stranách stromových větví.

k narušení vývrtu, abych získal dojem ztrouchnivělé dutiny. Listy břechťanu na pařezu a nakupené kapradí kolem něj jsou z fotoleptů firmy Scale Link a rákosí na okraji vody je vytvořeno ze suchých stonků z květinářství. Břízy jsou vyrobené z měděného drátu o dvou různých průměrech, silnější jsem našel ve zbytcích a slabší pochází z telefonního kabelu.

FALEŠNÁ PERSPEKTIVA

Zde zmíněnou diorámu jsem před nějakou dobou postavil pro Muzeum doby bronzové ve švýcarském Unterühdlingenu. Rozhodl jsem se ji zde uvést jako úvod do metody vytváření falešné perspektivy, kterou můžete užít, když si budete chtít postavit skříňovou nebo „kukátkovou“ diorámu. U takového modelu tím získáte iluzi větší hloubky, ale je zde několik pravidel, která pro běžné diorámy neplatí.

To první a podstatné říká, že pohled na diorámu musí být říze-ný; diváci se mohou dívat pouze

z jednoho směru a navíc ohrani-čeným zorným polem – asi jako šterbinou postovní schránky (nebo jako dveřním kukátkem, odtud český název, pozn. překl.). Ačkolí i běžná dioráma, dejme tomu v měřítku 1 : 35, je zkonstruova-ná tak, aby se na ni dávalo hlavně z jedné strany, dá se prohlížet i z ji-ných stran, aniž by divák přišel o iluzi, že je to výřez ze skutečného světa v miniatuře. Jinými slovy, měřítko je zachováno z jakéhokoli úhlu pohledu. Když se ale podíváte na model s falešnou perspektivou jinak než přímo zepředu, iluze reality ihned vezme za své. Důvodem je skutečnost, že falešná perspekti-va je založená na kombinaci prvků v různých měřítkách.

Pro vojenský námět si po-chopitelně můžete koupit hoto-vé figurky, vozidla, hotové nebo částečně postavené budovy a dal-ší příslušenství v širokém rozsahu měřítek, takže jejich kombinace pro pomyslný „objektiv s dlouhým ohniskem“ je určitě lákavá – a proveditelná. Avšak umístění takových objektů do miniaturní krajiny, aby vzdálenosti mezi